– теоретико-педагогічні аспекти шляхів удосконалення освіти дорослих України в контексті євроінтеграційної стратегії та ін.

В різних країнах світу освіті дорослих відводиться важлива роль у забезпеченні стійкого прогресу розвитку особистості та суспільства. Національно-орієнтовані реформи розвитку освіти дорослих є невід'ємною складовою загальноєвропейської політики освіти протягом життя. Саме освіта дорослих може стати одним з найважливіших пріоритетних напрямків, який відкриває перспективні можливості для вирішення як існуючих, так і майбутніх проблем розвитку освіти України XXI століття.

Отже, можна наголошувати на необхідності вирішення актуальних завдань, поставлених сьогоденням перед освітою дорослих, що неможливе без усвідомлення провідних тенденцій дослідження у цій сфері, адекватного та зацікавленого ставлення до цієї галузі з боку громадськості, фахівців та, особливо, представників різних державних установ і громадських організацій, рухів, налагодження між ними конструктивної співпраці, що є передумовою формування у суспільній свідомості відповідного ставлення до цієї проблематики, що виступає необхідною засадою розвитку концептуального бачення, пошуку науково обгрунтованих і практично орієнтованих шляхів її вирішення.

Концептуальний та системний підхід до розвитку цієї галузі потребує відповідних методологічних основ осмислення цієї сфери та її проблематики у контексті історичних та сучасних, глобальних тенденцій розвитку освіти дорослих, як складової системи неперервної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авшенюк Н.М. Забезпечення якості вищої освіти (англ.мова)/ Н.М. Авшенюк // Вісник НАУ. - 2005. - № 2 (24). – С.164 - 168.
2. Професійна освіта у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: Монографія (За ред. Н.Г.Ничкало, В.О.Кудіна). – Черкаси: Вибір, 2002. – 322с.
3. Bausch U. Current trends and partnership arrangements in adult education: international conference, Reutlingen, Oct.8-10, 1999: Reutlingen, Germany; Volkshochschule Reutlingen, 1999. – 56 p.
4. Bax B. From European Bureau of Adult Education to European Association for the Education of Adults, 1953-1998: Helsinki; EAEA, Office for Information and Documentation, 1998. – 143 p.
5. Bron A. Schemmann, Michael, ed.Knowledge society, information society and adult education: trends, issues, challenges Authors and editors: Münster, Germany; Lit Verlag, 2003. – 283 p.
6. Grant C. Ladson-Billings, Gloria, ed.: Dictionary of multicultural education: Phoenix, Ariz.; Oryx Press; XXVIII, 1997. – 308 p.

УДК 37.018.32-058.862:173

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ-СИРІТ В УМОВАХ ІНТЕРНАТНОГО ЗАКЛАДУ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ

Хархан Г. Д., аспірант

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

У даній статті виділено особливості підготовки дітей-сиріт в умовах інтернатного закладу до сімейного життя на сучасному етапі розвитку українського суспільства, а саме: особливості, що випливають із вікових і психофізіологічних закономірностей розвитку депривованої особистості; особливості, що визначаються специфікою інтернатного закладу; особливості, зумовлені специфікою виховного процесу в школі-інтернаті; особливості, зумовлені сучасною соціально-економічною, політичною, соціокультурною ситуацією в Україні.

Ключові слова: підготовка до сімейного життя, інтернатний заклад, діти-сироти.

Хархан Г. Д. ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ ДЕТЕЙ-СИРОТ В УСЛОВИЯХ ИНТЕРНАТНОГО ЗАВЕДЕНИЯ К СЕМЕЙНОЙ ЖИЗНИ / Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина

В данной статье выделены особенности подготовки детей-сирот в условиях интернатного заведения к семейной жизни на современном этапе развития украинского общества, а именно: особенности, которые вытекают из возрастных и психофизиологических закономерностей развития депривированной личности; особенности, которые определяются спецификой интернатного

заведения; особенности, которые обусловленные спецификой воспитательного процесса в школе-интернате; особенности, предопределенные современной социально-экономической, политической социокультурной ситуацией в Украине.

Ключевые слова: подготовка к семейной жизни, интернатное заведение, дети-сироты.

Kharkhan G.D. PECULARITIES OF PREPARATION OF ORPHANS TO FAMILY LIFE IN THE CONDITIONS OF BOARDING ESTABLISHMENT / Lugansk national university named by Taras Shevchenko.

In this article the features of preparation of orphans to family life in the conditions of boarding establishment on the modern stage of development of Ukrainian society are selected, they are: features which are followed from age and psychological trends of development of deprived personality; features, which are determined by the specific of boarding establishment; features which are conditioned by the specific of an educate process in boarding school; features predefined by modern socio-economic, political, socio-cultural situation in Ukraine.

Keywords: preparation to family life, boarding establishment, orphans.

Поступове національне відродження та зміцнення української державності відбувається на фоні глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, що вимагають врахування сучасних світових тенденції у влаштуванні та вихованні дітей-сиріт як майбутніх рівноправних членів суспільства.

Засвоєння сімейних ролей чоловіка/батька та жінки/матері краще відбувається в сприятливих сімейних умовах через наслідування та усвідомлення дитиною моделей поведінки батьків. Діти-сироти, які виховуються в державних закладах, у процесі підготовки до дорослого сімейного життя особливо потребують допомоги спеціалістів.

За даними Міністерства сім'ї, молоді та спорту, на кінець 2008 року в Україні нараховувалось 103542 тис. дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [4, с. 14].

Згідно з міжнародним документом Конвенцією ООН про права дитини (стаття 20): «Дитина, яка тимчасово або постійно позбавлена сімейного оточення або яка в її власних якнайкращих інтересах не може залишатися в такому оточенні, має право на особливий захист і допомогу, що надається державою» [6]. Досвід міжнародної практики надає перевагу сімейним формам утримання та виховання дітей-сиріт. В Україні, незважаючи на існування як традиційних форм сімейної опіки (усиновлення (удочеріння), опіка (піклування), так і інноваційних (дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, дитячі села SOS), вони поступаються за кількістю влаштованих дітей-сиріт перед державними формами опіки, зокрема інтернатним закладам, створеними ще за радянських часів.

Концепція Державної програми реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 травня 2006 р. № 263-р наголошує: «Діти молодих одиноких матерів – колишніх випускниць закладів – виховуються у тих самих закладах, в яких перебували їх матері» [11].

Тому держава ставить важливе завдання перед інтернатними закладами – підготувати вихованців до створення власної сім'ї та виховання дітей. Розв'язання даного завдання не може бути сконцентровано виключно в практичній площині, до того ж, сама система опіки з практико-орієнтованої все більше перетворюється в наукоємну галузь, що потребує принципово нових підходів до її науково-теоретичного забезпечення. Сьогодні відчувається гострий дефіцит фундаментальних досліджень з підготовки дітей-сиріт в умовах інтернатного закладу до сімейного життя, тому внесок вчених повинен бути більш вагомим у цій галузі.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє зазначити, що питання формування особистості вихованців інтернатного закладу вивчалися вченими: О. Г. Антонова-Турченко, М. Й. Боришевським, Г. М. Бевз, Я. О. Гошовським, А. Г. Гузською, І. В. Дубровіною, І. П. Жерносеком, Т. Д. Ілляшенко, В. С. Мухіною, А. Г. Обухівською, А. В. Пімшіною, А. М. Прихожан, І. В. Пєшою, Н. Н. Толстих; проблемам підготовки дітей-сиріт до майбутнього сімейного життя присвячені праці І. А. Горчакової, О. Б. Кізь, Г. І. Плясової, Г. А. Сатаєвої, В. Р. Шмідт.

У контексті заявленої проблеми для нас значну цінність представляє дисертаційна робота Г. А. Сатаєвої «Підготовка дітей-сиріт до самостійного сімейного життя в умовах дитячого будинку» (2004 р.). Науковець розглядає процес формування сім'янина в інтернатному закладі через концепцію депривації: «Життя дитини в умовах закладу інтернатного типу, обмежених соціальних впливів обумовлює появу особливого психічного стану – психічної депривації (особистісної, соціально-культурної, соціально-предметної, кожна з яких відрізняється певним набором факторів, проявів і наслідків) [15, с. 69-70].

Характеризуючи особистість дитини-сироти, вона писала: «У відірваного від батьків і влаштованого в умови інтернату дитини знижується загальний психічний тонус, порушуються процеси саморегуляції, домінує знижений настрій. У більшості дітей розвиваються почуття тривоги і невпевненості в собі, зникає зацікавлене відношення до світу» [15, с. 34].

Г.А. Сатаєва теоретично обґрунтувала педагогічні умови підготовки дітей-сиріт до самостійного сімейного життя в умовах дитячого будинку, а саме: створення спеціально організованого соціально-

педагогічного середовища в сімейно-родинних групах; здійснення медико-соціально-психолого-педагогічного супроводу вихованців на кожному етапі розвитку; впровадження різноманітних форм спільної діяльності братів і сестер направленої на формування родинних взаємин; формування правильного уявлення про сім'ю, її функції і взаємини в сім'ї.

Дана проблема дістала подальший розвиток у в дисертаційному дослідженні Г. І. Плясової «Виховання майбутнього сім'янина в умовах дитячого будинку» (2008 р.). Дисертантка розкрила зміст підготовки дітей до дорослого сімейного життя в умовах дитячого будинку; обґрунтувала програму роботи з вихованцями у процесі підготовки їх до сімейного життя; розробила зміст та технологію діяльності педагогічного колективу з формування особистості сім'янина; виявила потенціал державного освітнього закладу (дитячого будинку) у підготовці дітей-сиріт до створення сім'ї.

Поділяючи думку Г. А. Сатаєвої про вплив депривації на розвиток та становлення особистості дитини-сироти, червоною ниткою у роботі Г. І. Плясової проходить ідея врахування цього явища у процесі підготовки вихованців державних закладів опіки до створення сім'ї та виховання власних дітей. На думку Г. І. Плясової, виховання сім'янина в умовах дитячого будинку буде ефективним, якщо: життєдіяльність дітей організована з позицій родинного виховання і максимально наближена до домашнього середовища; поетапно реалізується авторська програма «Виховання майбутнього сім'янина в умовах дитячого будинку», яка забезпечує оптимальний рівень сформованості у дітей позитивного ставлення до створення сім'ї, виконанню батьківських ролей; вихователі дитячого будинку опановуватимуть і реалізовуватимуть нові соціально-професійні ролі – «батько», «мати», а також проходитимуть навчання з курсу «Виховання майбутнього сім'янина в умовах дитячого будинку» [10, с. 6].

Російські вчені (Г. І. Плясова, А. М. Прихожан, Г. А. Сатаєва, Н. Н. Толстих) розглядали процес підготовки вихованців державних закладів опіки з позиції концепції різних видів депривації (позбавлення або обмеження задоволення основних потреб), що негативно позначаються на особистості майбутнього сім'янина. Проте в науковій літературі недостатньо відображені особливості цього процесу в сучасних умовах реформування інтернатних закладів в Україні.

Тому метою цієї статті є виокремлення особливостей підготовки дітей-сиріт в умовах інтернатного закладу до сімейного життя на сучасному етапі розвитку українського суспільства.

На основі аналізу наукової літератури та сучасної практики, ми виділяємо наступні чотири групи особливостей, що тією або іншою мірою виявляються в будь-якому інтернатному закладі для дітей-сиріт. До цих груп ми відносимо:

1) особливості, що випливають із вікових і психофізіологічних закономірностей розвитку депривованої особистості;

2) особливості, що визначаються специфікою інтернатного закладу;

3) особливості, зумовлені специфікою виховного процесу в школі-інтернаті;

4) особливості, зумовлені сучасною соціально-економічною, політичною, соціокультурною ситуацією в Україні.

До першої групи належать такі:

- деприваційна ретардація (об'єктивне відставання більшої частини вихованців у своєму розвитку за основними показниками – фізичним, інтелектуальним, психічним тощо), що зумовлюється відсутністю матері;

- наявність у частини дітей-сиріт уроджених і набутих особистісних патологій, що ускладнюють процес формування особистості сім'янина, зокрема: відсутність міцної прихильності до значущого дорослого; підвищене почуття тривожності, орієнтація на ворожість соціуму; швидкі зміни настрою; схильність до афективної поведінки; схильність до вживання психоактивних речовин; погана спадковість (через наркоманію, алкоголізм, психічні захворювання батьків), що впливає на стан здоров'я;

- не сформованість у вихованців образу Я, зокрема образу «Я-сім'янин» через відсутність досвіду проживання в сімейному середовищі, або наявністю негативного такого досвіду; особливе утворення – групове інтернатівське почуття «Ми». Це, у свою чергу, спричиняє невизначену гендерну ідентичність, яка ускладнює процес підготовки вихованців інтернатних закладів до сімейного життя;

- наявність у частини учнів шкіл-інтернатів особливого соціально-духовного статусу – «той, хто втратив», який характеризується відчуттям покинутості, страху, самотності, особистісної неповноцінності, що породжує внутрішні конфлікти та захисну реакцію у вигляді агресивності, задиркуватості, брутальності, лихослів'я, втрати самоконтролю тощо;

- сформованість позиції утриманця по відношенню до оточуючих (ви «нам» зобов'язані), відсутність бережливості та відповідальності як наслідок повного державного забезпечення.

До групи особливостей інтернатних закладів, у яких безпосередньо протікає процес підготовки дітей-сиріт до сімейного життя, відносимо такі:

- вплив на дітей-сиріт різних видів депривації (психічної, сенсорної, рухової, соціальної, емоційної та, особливо, материнської) на розвиток особистості сім'янина;

- постійне перебування серед значної кількості дітей та дорослих, неможливість усамітниться;

- здатність більшості вихованців до сприйняття професійних виховних впливів, збереження схильності до загальнолюдських цінностей (сім'ї, любові, дружби, вірності, надії на краще життя), саме з огляду на вікові особливості та тривалість депривaційного впливу;

- соціальна незахищеність дітей-сиріт після виходу із закладів опіки (відсутність матеріальної та моральної підтримки сім'ї; відсутність житла або повернення до аморальної родини; неспроможність вирішення власних проблем з офіційними структурами; надмірна опікуваність з боку вихователів; неспроможність протидіяти негативному сторонньому впливові);

- наявність обслуговуючого персоналу, відсутність власних заощаджень, досвіду розпоряджатися грошима; постійне перебування у вузькому комунікаційному просторі; відсутність власних речей (крім одягу та предметів особистої гігієни), що ускладнює формування господарсько-економічних навичок майбутнього господаря та майбутньої господині.

Третя група містить особливості зумовлені специфікою виховного процесу в школі-інтернаті, а саме:

- вплив особистості вихователя (погляди, знання, почуття, особистий приклад у сімейному житті) на формування вихованця як майбутнього чоловіка/батька та майбутню дружину/матір значно зменшується у зв'язку з частою зміною вихователів, відсутністю диференційованого підходу, враховуючи значну кількість дітей-сиріт;

- недостатність психолого-педагогічної роботи, направленої на виховання необхідних якостей сім'янина, уявлень про сім'ю, сімейні ролі у дітей-сиріт та формування у них родинних почуттів між рідними братами та сестрами;

- відсутність адекватних зразків ідентифікації в межах своєї статі через переважну більшість жінок у педагогічному колективі та поширення жіночих видів діяльності (вишивання, в'язання) серед хлопців, що ускладнює процес статеворольової соціалізації вихованців;

- відсутність програм з підготовки дітей-сиріт в умовах інтернатного закладу до сімейного життя; недостатність науково-популярних видань для вихователів та вихованців з питань етики, психології, педагогіки, сексології;

- обмеженість соціальних контактів вихованців з іншими дитячими колективами та інституціями, враховуючи, що проживання та навчання відбувається в межах одного закладу, літній відпочинок всієї школи-інтернату проходить в одних і тих же таборах з їхніми вихователями;

- готовність працювати з вихованцями, що мали спроби втечі з інтернату, особливий педагогічний такт та чуйність, намагання забезпечити відчуття захищеності та конкретизувати їхні соціальні перспективи й життєві цілі після виходу з інтернатного закладу;

- переважання виховних заходів масового характеру, що не враховують індивідуальний підхід у процесі підготовки дітей-сиріт до сімейного життя.

Остання група особливостей, що обумовлені сучасною соціально-економічною, політичною, соціокультурною ситуацією в Україні і характеризують стан інтернатної системи в цілому. До них ми відносимо:

- розпочате в Україні реформування інтернатної системи, що передбачає реалізацію чотирьох головних напрямків: вдосконалення нормативно-правової бази; створення закладів нового типу; перепідготовка педагогічних та соціальних працівників; перепрофілювання закладів та оптимальне використання їх приміщень;

- міжнародний досвід утримання та виховання дітей-сиріт свідчить про стабільний розвиток сімейних форм опіки, які найкраще забезпечують умови для становлення особистості, витісняючи інституційні форми;

- реформування інтернатної системи проходить на фоні активного формування суспільної думки щодо пріоритетності виховання дитини-сироти в замісній сім'ї. Важливим є створення та функціонування служб підтримки сім'ї як засобу запобігання виходу дітей з сім'ї та влаштування їх до інтернатного закладу;

- здійснення цього завдання в Україні наштовхується на серйозні труднощі, насамперед економічного й матеріально-технічного характеру, серед яких недостатнє загальне фінансування інтернатної системи, значні комунально-побутові проблеми, зношеність наявної матеріально-технічної бази, і неготовність українського суспільства створювати розгалужену систему замісних сімей для дітей-сиріт;

- проблема з відновленням й підготовкою висококваліфікованих кадрів для інтернатної системи, розв'язанням соціально-економічних, матеріальних, побутових, медичних проблем педагогів, вихователів, психологів, соціальних педагогів та соціальних працівників, які забезпечують її функціонування в умовах реформи.

Висновки:

1. Проблема підготовки дітей-сиріт в умовах інтернатного закладу до самостійного сімейного життя є актуальною та мало дослідженою, враховуючи сучасний стан реформування державної системи опіки, тому внесок вчених повинен бути більш вагомим у цій галузі.

2. Держава ставить важливе завдання перед інтернатними закладами – підготувати вихованців до створення власної сім'ї та виховання дітей. Розв'язання даного завдання не може бути сконцентровано виключно в практичній площині, до того ж сама система опіки з практико-орієнтованої все більше перетворюється в наукоємну галузь, що потребує принципово нових підходів до її науково-теоретичного забезпечення.

3. Ми виділяємо наступні особливості підготовки дітей-сиріт в умовах інтернатного закладу до сімейного життя: особливості, що випливають із вікових і психофізіологічних закономірностей розвитку депривованої особистості; особливості, що визначаються специфікою інтернатного закладу; особливості, зумовлені специфікою виховного процесу в школі-інтернаті; особливості, зумовлені сучасною соціально-економічною, політичною, соціокультурною ситуацією в Україні.

4. Процес формування сім'янина в умовах інтернатного закладу необхідно будувати з врахуванням вищезазначених особливостей, щоб досягти позитивних виховних результатів.

Подальший науковий пошук означеної проблеми може вестися у контексті розробки соціально-педагогічних умов підготовки дітей-сиріт в умовах інтернатного закладу до сімейного життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Діти державної опіки: проблеми, розвиток, підтримка: Навч. посіб. / [Боришевський М. Й., Бевз Г. М., Жерносек І. П., Обухівська А. Г., Ілляшенко Т. Д.] ; під ред. М. Й. Боришевського. – К. : Міленіум, 2005. – 283с.
2. Горчакова И. А. Подготовка воспитанников интернатных учреждений к семейной жизни: (социал.-пед. аспект) : автореф. на присвоение научн. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / И. А. Горчакова. – М., 1994. – 18с.
3. Гошовський Я. О. Ресоціалізація депривованої особистості : [монографія] / Ярослав Гошовський. – Дрогобич : Коло, 2008. – 480 с.
4. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді у 2008 році / За ред. Н. Л. Лук'янової. – К., 2009. – 68 с.
5. Кізь О. Б. Формування психологічної готовності вихованців інтернатних закладів до створення сім'ї: дис. … канд. психол. наук: 19.00.07. / КГПІ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2003. – 225 с.
6. Конвенція про права дитини / Назва з титул. екрану: http://www.chl.kiev.ua/UKR/konv_u.htm
7. Лишенные родительского попечительства: Хрестоматия: Учеб. пособ. для студентов пед. ун-тов и ин-тов / Сост. В. С. Мухина. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
8. Пимшина А. В. Социально-психологические условия формирования личности детей-сирот и лишенных родительской опеки младшего школьного возраста в условиях школы-интерната / А. В. Пимшина // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка [Текст]. – 2008. – № 12 (151). – С. 211-219.
9. Пєша І. В. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (проблеми реформування). – К.: Логос, 2000. – 87 с.
10. Плясова Г. И. Воспитание будущего семьянина в условиях детского дома: диссертация: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Плясова Галина Ивановна. – Барнаул, 2008. – 190 с.
11. Постанова Кабінету Міністрів «Про схвалення Концепції Державної програми реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» від 11 травня 2006 р. № 263 // [Електронний ресурс]. – http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=263-2006-%F0

12. Прихожан А. М. Психология сиротства / А. М. Прихожан, Н. Н. Толстых. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер, 2005. – 400 с.

13. Психическое развитие воспитанников детского дома / Под ред. И. В. Дубровиной, А. Г. Гузской. – М.: Педагогика, 1990. – 264 с.

14. Психологічні особливості розвитку особистості дитини в умовах інтернатного закладу / Упор. О. Г. Антонова-Турченко. – К.: РНМК, 1992.

15. Сатаева Г. А. Подготовка детей-сирот к самостоятельной семейной жизни в условиях детского дома: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Сатаева Галина Андреевна. – Казань, 2004. – 227 с.

16. Шмидт В. Р. Психологические основы подготовки детей-сирот к семейной жизни / В. Р. Шмидт // Дефектология. – 2006. – №4. – С. 55-62.

УДК 159.9:316.61:316.774-053.6

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВПЛИВУ ЗМІ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ПІДЛІТКІВ

Шугайло Я.В., аспірант

Запорізький національний університет

Стаття присвячена проблемі мінімізації негативного впливу ЗМІ на особистість. У статті розкриваються соціально-педагогічні умови, що дозволять зменшити негативні наслідки впливу ЗМІ на процес соціалізації підлітків.

Ключові слова:соціалізація, засоби масової інформації, соціально-педагогічні умови, критичне ставлення,цінності, медіаосвіта.

Шугайло Я.В. СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ УМЕНЬШЕНИЯ НЕГАТИВНЫХ ПОСЛЕДСТВИЙ ВЛИЯНИЯ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ НА СОЦИАЛИЗАЦИЮ /Запорожский национальный университет, Украина

Статья посвящена проблеме минимизации негативного влияния СМИ на личность, в ней раскрываются социально-педагогические условия позволяющие уменьшить негативные последствия влияния СМИ на процесс социализации подростков.

Ключевые слова: социализация, средства массовой информации, социально-педагогические условия, ценности, медиаобразование.

Shugaylo Y.V. SOCIAL-PEDAGOGICAL CONDITIONS OF MINIMIZING MASS-MEDIA'S NEGATIVE IMPACT ON SOCIALIZATION OF ADOLESCENTS / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article deals with the problem of negative mass-media's influence reduction on the process of socialization of adolescents. The author develops social-pedagogical conditions which may minimize negative impact of meanings of mass communication.

Key words: socialization, mass-media, social-pedagogical conditions, critical attitude, values, media literacy.

Створення світу, сприятливого для підростаючого покоління, неможливе без створення безпечного інформаційного простору і формування інформаційної культури у дітей та підлітків. Однак український інформаційний простір не можна визначити як безпечний. Проблема негативних наслідків впливу засобів масової інформації (ЗМІ) на особистість є сьогодні вкрай актуальною, адже за даними Інституту Екології масової інформації (Львівський національний університет) для українських ЗМІ сьогодні є характерними найбільша кількість програм зі сценами жорстокості, насилля та порнографії порівняно із європейськими ЗМІ [1].

Мета нашої статті - визначення та обгрунтування соціально-педагогічних умов, реалізація яких дозволить зменшити негативні наслідки впливу ЗМІ на процес соціалізації підлітків.

Під соціально-педагогічними умовами розуміють комплекс певних методів, організаційних форм, що сприяють мінімізації негативного впливу ЗМІ на процес соціалізації підлітків.

Аналіз літератури щодо впливу ЗМІ на соціалізацію підлітків, дає нам підстави зробити висновок, що негативні наслідки впливу засобів масової інформації соціалізацію підлітків можна зменшити, якщо впровадити певні соціально-педагогічні умови, зокрема: 1) інформування підлітків щодо негативних наслідків впливу ЗМІ; 2) формування засад критичного ставлення підлітків до засобів масової